

Formanden: Der er her Intet til Hindrer for at tage Ordet, saa ofte Talerne maatte onske det.

Schering: Ja, saa vil jeg nu kun onske Sagen den heldigste Skjebne her i Thinget.

Grundtvig: Ja, det er Hovedsagen her at onske Sagen en saa fuldelig Fremme, som den kan finde, og det skal jeg gøre af mit ganske Hjerte, men da det vel kunde tænkes og siges, at netop i en saadan Sag min Stemme burde have saa lidt at betyde, som det var muligt, saa tør jeg vel sige et Par Ord til, som idetmindste vilde vise Huset, at det ikke er første Gang, jeg vender mit Die til Sager af dette Slags. Jeg er nemlig vel, som de Alle vide, bleven graa imellem Bøger, og det har for det Meste været ganske andre Bøger end det kongelige danske Cancellies og det kongelige Renteskammers enten samlede eller udvalgte Skrifter, som De nok vide, ikke høre til Danmarks skønne Litteratur (Allmindelig Latter), men jeg har dog altid seet at holde klare Vinduer, for at see hvad der skeete udenfor, ikke blot paa Gaden, men ogsaa i Landet. Nu! det var ikke stort, hvad der skeete i de forbigangne Aar, og hvad der skeete, som kunde være værd at see nøiere efter, det skeete jo, saavidt muligt, saa hemmeligt, at Ingen let skulde see, hvordan, og da det ogsaa var en vanskelig Sag, offentligt at omtale eller omskrive det, saa blev med saameget Andet ogsaa det indhyllet for mig i Mørke, hvordan det egentligt hang sammen med de nedlagte Landsbyer ved Skoldnæsholm, men jeg har aldrig glemt det, ligesom jeg aldrig har overseet det, at der var Ugler i Mosen (Latter). Det var der sikkert, hvorledes det nu end egentlig hænger sammen baade med den første Nedlæggelse, som skal have haft sin Grund i et Magelæg, hvorved jeg dog ikke har hørt, at der opstod en anden Bondeby eller andre 7 Gaarde for dem, som bleve nedlagte i Balsølle (Hør!) og hvordan det end fremdeles hang sammen med Bevillingen af 1831 til at nedlægge ikke alene de nedlagte Gaarde i Allindemagle, men ogsaa saameget, man vilde, indtil 100 Tdr. Hartkorn, hvilket efter en Resolution eller en Contract fra 1721 Dannevejls-Laurvig og hans Efterkommere skal have haft Ret til at

gøre, og sjøndt jeg med spændt Omsorg har hørt paa, hvorledes Sagen er bleven indbragt heri Huset, og paa hvad den høibebaarne Indenrigsminister derom videre har oplyst, saa er det dog langt fra, at jeg derved kunde finde en nøiere Undersøgelse uundvædig, men jeg er meget mere blevet bestyrtet deri, at naar den føres ret, saa vilde den kunne give og maatte give mærkelige Oplysninger. Jeg skal derfor paa Sagens nuværende Trin indskrænke mig til at bemærke to Ting, som mig syntes med Uret bleve forbigaaede deels ved Sagens Indførelse her og deels ogsaa ved den høitærede Indenrigsministers videre Oplysninger. Naar man nemlig tænker derpaa, at Ansøgningerne om disse Gaardes Nedlæggelse først fandt Sted i 1812, men at den efter den daværende Amtmand over Sorø's Erklæring, som jo var Geheimeraad Steemann, blev afflaaet, og at den, som kom igjen eller gik igjen 1827, da nemlig denne med sit Amt saare vel bekendte Amtmand var bleven Cancelliepræsident og Justitsraad Garhoff var constitueret Amtmand, og man da seer, at Hr. Justitsraad Garhoff i denne Egenkab anbefalede Ansøgningen, deels fordi den var bleven mere moderat, og gjaldt kun 5 Gaardes Nedlæggelse, og deels fordi han ansaae Sagen, juridisk talt, for at være tvivlsom, da maa man vel spørge, hvad kan det vel have været for en Sag, hvis juridiske Afgjørelse ved Domstolene kan ansaae for tvivlsom? Det kunde dog vel ikke være den Sag, om Renteskammeret med Rette havde afflaaet Ansøgning af 1812, eller om Amtmanden med Rette havde tilraadet et saadant Afslag, saa jeg kan slet ikke tænke, det var andet end den Sag om Dispositionen af 1780 (Hør!), om den dog ikke skulde være tvivlsom, naar den kom til Afgjørelse ved Domstolene. Biskop har efter Minister Bangs Erklæring eller Svar samme Justitsraad Garhoff angaaende denne Sag erklæret, at han slet ikke paa den Tid kjendte denne Disposition, men hvis han ikke kjendte den dengang, saa maa han han vel enten have glemt, hvad han sikkert vidste for, eller ogsaa han maa nu se nere, da han er bleven ældre, forhuste sig. (Mopræd: Maa jeg udbede mig Ordet?) Der er en anden Ting, som mig synes træn-